

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Hemşirelik Eğitimi Programındaki Eğiticilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Algı ve Görüşlerinin Belirlenmesi

 Derya EVGİN¹

 Adem SÜMEN²

 Selma ÖNCEL³

¹Doç. Dr., Kayseri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Çocuk Gelişimi Anabilim Dalı, Kayseri, Türkiye.

²Öğr. Gör. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Kumluca Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye.

³Prof. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye.

Öz

Giriş: Koronavirüs pandemisi ile birlikte uygulamalı bir program olan hemşirelikte de uzaktan eğitim yaygın şekilde kullanılmaya başlanmıştır. **Amaç:** Hemşirelik programı eğiticilerinin koronavirüs salgını nedeniyle mecburi hale gelen uzaktan eğitime yönelik algılarının ve görüşlerinin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır. **Yöntem:** Türkiye'deki devlet üniversitelerinin hemşirelik bölümlerinde görev yapan eğiticiler çalışmanın evrenini oluşturmaktadır (N=2164). Kamu üniversitelerinde yer alan hemşirelik programlarında aktif olarak ders veren ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan 546 eğitici ile çalışma tamamlanmıştır. Verilerin toplanmasında kişisel bilgi formu, Uzaktan Eğitim Algı Ölçeği, Uzaktan Eğitime Yönelik Özyeterlik Algısı Ölçeği ve Uzaktan Eğitime Yönelik Yarar Algısı Ölçeği kullanılmıştır. **Bulgular:** Eğiticilerin uzaktan eğitime yönelik algısı toplam puan ortalamasının 62.73±12.75, alt boyutlarında en yüksek puanın "eğitim öğretimi planlama", en düşük puanın "temel bakışa ilişkin algı" olduğu; uzaktan eğitime yönelik özyeterlik algısı toplam puan ortalamasının 38.93±6.18, alt boyutlarda "teknoloji yönetiminin" en yüksek, "sanal sınıf yönetiminin" en düşük puanda olduğu; uzaktan eğitimin yararına ilişkin algıda toplam puan ortalamasının 49.95±12.34 olduğu; alt boyutlarda en yüksek puanın "sistemin ekonomikliği", en düşük puanın "öğrenme ürünlerinin etkililiği" olduğu belirlenmiştir. Kadınların, 42 yaş ve üzeri olanların, profesör unvanına sahip olanların, uzaktan eğitimle beş ders ve üzeri verenlerin, uzaktan eğitimi senkron ve asenkron olarak yürütenlerin, uzaktan eğitim programından daha önce öğrenci olarak ders alanların, uzaktan eğitimle ilgili ders/kurs/seminer/etkinliklere katılanların uzaktan eğitime ilişkin algılarının daha yüksek olduğu saptanmıştır (p<.05). **Sonuç:** Eğiticilerin uzaktan eğitime yönelik özyeterlilik algılarının yüksek olduğu, yarar algılarının orta düzeyde olduğu görülmüştür. Eğiticiler yeni eğitim/öğretim yaklaşımlarını tanımları ve denemeleri konusunda teşvik edilerek yarar algıları artırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Algı, Eğitici, Hemşirelik, Özyeterlik, Uzaktan Eğitim.

Abstract

Determination of Perceptions and Views of the Educators in the Nursing Education Program Regarding Distance Education

Background: In the coronavirus pandemic during, distance education has been widely used in nursing, which is an applied program.

Objective: Designed as a descriptive research, this study was conducted in order to determine the perceptions and opinions of the nursing program educators regarding the distance education, which has been necessitated due to the Coronavirus outbreak. **Methods:** The educators who work at the nursing departments of state universities in Turkey constitute the research population (N=2164). The study was completed with 546 educators who actively lectures in nursing programs in public universities. The data was collected using the Personal Information Form, Perception Scale on Distance Education, Self-Efficacy Perception Scale on Distance Education and Benefit Perception Scale on Distance Education.

Results: The study found out that the educators' perception of distance education had an average score of 62.73±12.75, and the highest score in its sub-dimensions was obtained in "planning of education and training", and the lowest score was in "perception of basic perspective". It was discovered that the perception of self-efficacy towards distance education had an average score of 38.93±6.18, and the highest score in its sub-dimensions was obtained in "technology management" and the lowest in "virtual classroom management". It was also determined that the average score in perception of the benefit of distance education was 49.95±12.34, and the highest score in its sub-dimensions was obtained in "the economical system" and the lowest score was in "the effectiveness of learning outcomes". It has been determined that women, those aged 42 and over, those who hold the title of professor, those who teach five courses or more with distance education, and those who conduct distance education synchronously and asynchronously and those who have taken courses from the distance education program as a student before and those who have attended courses/courses/seminars/events related to distance education have high perceptions of distance education (p<.05).

Conclusion: It has been observed that the self-efficacy perceptions of the educators towards distance education are high, and their perceptions of benefit are moderate. Perceptions of benefit should be increased by encouraging educators to recognize and try new education/training approaches.

Keywords: Perception, Educator, Nursing, Self efficacy, Distance Education.

Geliş Tarihi / Received: 26.05.2021 **Kabul Tarihi / Accepted:** 05.07.2022

Correspondence Author: Adem Sümen, Öğr. Gör. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Kumluca Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye. Telefon: (0242) 887 09 10/207, E-Mail: ademsunen@akdeniz.edu.tr.

Cite This Article: Evgin D., Sümen A., Öncel S., Hemşirelik Eğitimi Programındaki Eğiticilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Algı ve Görüşlerinin Belirlenmesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi. 2022; 15(4): 449-467.

Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi published by Cetus Publishing.

Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi 2021 Open Access. This article is distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License

Cin'in Wuhan şehrinde, Aralık 2019'da nedeni bilinmeyen, tedaviye dirençli pnömoni olguları ile ortaya çıkan ve hızla yayılarak pandemiye neden olan yeni koronavirüs, 11 Mart 2020 tarihinde ülkemizde de görülmeye başlanmış ve vaka sayısı giderek artmıştır (Altuntaş, Başaran, Özeke ve Yılmaz, 2020). Ulusal yönetimler halk sağlığını tehdit eden bu virüsten korunmak ve salgından en az hasarla kurtulabilmek için Dünya Sağlık Örgütü'nün talimatları doğrultusunda çeşitli tedbirler uygulamaya başlamıştır (Karcıoğlu, 2020). Bu kapsamda Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından 12 Mart tarihinde üniversitelerde eğitim öğretime ara verilmiş, eğitim öğretimin kesintiye uğramaması için dersler 23 Mart tarihi itibarıyla dijital ortamda, uzaktan ve açıktan öğretimle verilmeye başlanmış ve dönem tamamlanmıştır (Yükseköğretim Kurulu [YÖK], 2020a). Dünyada koronavirüs salgınının artan sayılarla devam etmesi üzerine YÖK 2020-2021 yılı güz dönemi eğitim öğretim sürecinin sadece uzaktan eğitim imkanları ile sürdürmeye karar verdiğini ve yüz yüze eğitim yapılamayacağını açıklamıştır (YÖK, 2020b). Küresel salgın felaketi nedeniyle bu geçiş beklenmedik ve ani olduğu için birtakım sorunlara neden olmuştur (Sayan, 2020). Başlıca zorluklardan biri uzaktan eğitim yapılabilecek teknik altyapıya, pedagojik beceri ve eğitim desteğine olan erişimdir (Marinoni, Land ve Jensen, 2020).

Günümüzde uzaktan eğitim, eğitimin uzak bir ortama uydu, video, ses, bilgisayar, multimedya teknolojisi ve benzeri araçlarla elektronik olarak ulaştırılmasıdır. Bu yöntem, bilgisayar tabanlı öğretim ve çevrimiçi öğretim gibi yöntemleri içermektedir. Bu yöntemle geniş bir öğrenci kitlesinin eğitim ihtiyaçları nerede olurlarsa olsunlar ve istedikleri zaman karşılanabilmektedir (Culha, 2019). Teknoloji temelli uzaktan eğitimin, geleneksel öğretim yöntemlerine kıyasla öğrenmeyi kolaylaştırdığı öne sürülmektedir (Öztürk, 2015). Eğitim programlarının amacı, öğrencilere öğretim sürecinin sonunda bilişsel, duyuşsal ve psikomotor beceriler kazandırmaktır (Culha, 2019). Teknolojinin, hemşirelik eğitiminde uygun ve doğru kullanıldığında etkili bir sınıf ortamını ve klinik öğrenmeyi desteklediği bildirilmektedir. Özellikle milenyum kuşağının, eğitimde yeni öğrenme yöntemlerine açık olduğu vurgulanmaktadır (Culha, 2019; May, Wedgeworth ve Bigham, 2013).

Eğitici, uzaktan öğrenme ortamının hem ilk kullanıcısı hem de bu ortamda bilgiyi öğrencilere aktaran temsilcidir (Mitchell, Parlamis ve Claiborne, 2015). Uzaktan eğitimde öğretim elemanı hem dersi yürüten hem de içerik geliştirme süreçlerinde bir uzman olarak görev alabilir. Eğitici dersi yürütme sürecinde yapılması gereken tüm işlemlerden sorumludur. Uzaktan eğitimde başarılı olunması için eğitimcilerin yeni rollerinin farkına varması ve bu rollere uygun yeterlilik geliştirmeleri gereklidir (Kır, 2020). Uzaktan eğitimde hizmeti alan en önemli paydaş öğrenciler olup, öğrencilerin başarısı, tutumu, motivasyonu, performansı, etkileşimi, kaygılarıyla ilgili araştırmalar literatürde yer almaktadır (Etlioğlu ve Tekin, 2020; Lee, Srinivasan, Trail, Lewis ve Lopez, 2011; Özdemir ve Esmer, 2020; Ward, Peters ve Shelley, 2010). Yapılan bir araştırmada, öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik merak ve kaygılarının öğrenci tutumları ile akademik başarısı arasındaki ilişkiye aracılık ettiği, öğrenci tutumlarının ders başarısı üzerinde pozitif yönlü, yüksek ve anlamlı bir etkisinin olduğu belirlenmiştir (Etlioğlu ve Tekin, 2020). Özdemir ve Esmer (2020)'in çalışmalarında, öğrencilerin

motivasyon ve kişilik özellikleri ile akademik başarı arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Lee ve arkadaşları (2011), öğrenme ortamında öğrenciyi destekleyen yapıcı geri bildirim, duyarlı iletişimin, ilgili öğretim kaynakları ve etkinliklerinin, akran etkileşimini ve desteğini teşvik etmenin öğrencilerin bir öğrenme topluluğu duygusu hissetmelerine ve çevrimiçi öğrenmelerine yardımcı olacağını bildirmektedirler.

Eğiticilerin öğrenme ortamında yeni teknolojileri kullanmaya ilişkin algıları, sunulan hizmetin kalitesini ve öğrenci başarısını etkilemektedir (Wingo, Ivankova ve Moss, 2017). Ayrıca eğiticilerin pedagojik ve teknoloji kullanma becerileri/yetenlikleri ile öğrenme ortamının teknik yeterliği uzaktan eğitim başarısını da etkilemektedir (Bilgiç, Doğan ve Seferoğlu, 2011; Marinoni vd. 2020). Eğiticinin sunulan ders içeriğiyle ilgili akademik bilgisi, sınıf yönetimi becerisi, öğrenme yönetim sistemini ve ders araçlarını etkin kullanabilmesi uzaktan eğitimin başarısı için gerekli şartları oluşturmaktadır. Bu nedenle geleneksel eğitimde eğiticinin konu alan bilgisi ve yüz yüze iletişim becerileri öğrenme ortamı için yeterliyken, uzaktan eğitimde bu becerilerin yanında sahip olmaları gereken beceri ve yeterlikler bulunmaktadır (Kır, 2020). Uzaktan eğitim algısı eğiticilerin teknolojiye yatkınlıklarından olumlu etkilenirken, teknolojiye olan uzaklığından olumsuz etkilenmektedir (Betts ve Heaston, 2014; Özyürek, Begde, Yavuz ve Özkan, 2016). Yapılan bir çalışmada, uzaktan eğitim ile verilecek derslerin içeriğinin hazırlanmasının eğitime fazladan yük getirdiği düşüncesi, eğiticilerin uzaktan eğitim ile verilen derslerin nasıl tasarlanacağı ve kendilerinin nasıl konumlanacağı konusunda yeterli bilgiye sahip olmaması nedeniyle uzaktan eğitime yönelik tutumlarını ve uzaktan eğitimin yaygınlaştırılmasını olumsuz etkilediği belirlenmiştir (Sadi vd. 2008). Eğiticilerin uzaktan eğitimde ders vermesini yönetim desteği (ek gelir), esnek çalışma saatleri ve teknik destek olumlu etkilemektedir. İş yükü ve ders içeriği hazırlama süresinin fazla olması, teşvikin harcanan emeğe göre yetersiz kalması, ders ortamında yaşanan teknik sorunlar ve derslerin kalitesiyle ilgili kaygılar uzaktan eğitimi caydırıcı kılmaktadır (Turan ve Çolakoğlu, 2008). Zayıf internet bağlantısı, eğiticilerin uyguladığı geleneksel ve sınırlı öğretim yöntemleri ve sınav sırasında karşılaşılan bazı olumsuz durumlar, bu yöntemin kullanımında yaşanabilecek zorluklardan bazılarıdır (Bilgiç vd. 2011). Hemşirelik programında eğiticilerin uzaktan eğitime ilişkin algılarının sunulan programların kalitesini, öğrencilerin uzaktan eğitime bakış açısını, karar vericilerin gelecekle ilgili planlamalarını etkilemesi kaçınılmazdır. Uygulamalı bir program olan hemşirelikte, eğiticilerin koronavirüs salgını nedeniyle mecburi hale gelen uzaktan eğitime yönelik temel, özyeterlik, yarar algılarını ve görüşlerini belirlemek önemlidir. Böylece mevcut durumu ortaya koymak, eksikleri belirlemek, gelecek dönemler için planlar yapmak büyük önem taşımaktadır.

Amaç

Bu çalışma Türkiye’de hemşirelik programındaki eğiticilerin uzaktan eğitime yönelik algılarını ve görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın Soruları

Hemşirelik programındaki eğiticilerin;

- Uzaktan eğitime yönelik temel, özyeterlik, yarar algısı düzeyleri nedir?

- Uzaktan eğitime yönelik temel, özyeterlik, yarar algı düzeylerini etkileyen faktörler var mıdır?
- Uzaktan eğitime yönelik görüşleri ve önerileri nedir?

Yöntem

Araştırmanın Tipi

Bu çalışma tanımlayıcı tipte bir araştırmadır.

Araştırmanın Yapıldığı Yer

Araştırma, Temmuz-Ağustos 2020 tarihleri arasında Türkiye'deki devlet üniversitelerinin hemşirelik bölümlerinde görev yapan eğiticiler ile yürütülmüştür.

Araştırmanın Evreni/Örnekleme

Türkiye'deki devlet üniversitelerinin hemşirelik fakültesi, sağlık bilimleri fakültesi ve sağlık yüksekokullarının hemşirelik bölümlerinde görev yapan eğiticiler çalışmanın evrenini oluşturmuştur. YÖK istatistiklerine göre devlet üniversitelerinin hemşirelik bölümlerinde 202 profesör, 168 doçent, 706 doktor öğretim üyesi, 317 öğretim görevlisi ve 771 araştırma görevlisi olmak üzere toplam 2164 eğitici bulunmaktadır (YÖK, 2020). Çalışmada olasılıksız örnekleme yöntemlerinden gelişigüzel örnekleme yönteme kullanılmıştır. Kamu üniversitelerinde yer alan hemşirelik programlarında aktif olarak ders veren ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan tüm eğiticiler çalışmaya dahil edilmiş olup bu yüzden araştırma görevlileri örneklem dışı bırakılmıştır. "Uzaktan eğitimde verdiğiniz ders sayısı?" sorusunu "hiç vermedim" veya "0" olarak belirten 21 eğiticinin formları çalışmaya dahil edilmemiştir. Böylece çalışma 546 kişi ile tamamlanmıştır. Araştırmaya katılım oranı %25.2'dir.

Veri Toplama Araçları

Veriler Kişisel Bilgi Formu, Uzaktan Eğitim Algı Ölçeği, Uzaktan Eğitime Yönelik Özyeterlik Algısı Ölçeği ve Uzaktan Eğitime Yönelik Yarar Algısı Ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Çalışmaya katılan öğretim elemanlarının tanıtıcı bilgi formu güncel literatürden (Gök ve Çakmak, 2020; Kaya, Çitil Akyol, Özbek ve Pepeler, 2017; Öztürk, 2015; Sayan, 2020; Yıldız ve Erdem, 2018) yararlanarak araştırmacılar tarafından hazırlanmış olup, öğretim elemanlarının demografik özelliklerini, çalışma bilgilerini, uzaktan eğitim yöntemini kullanma durumu ile ilgili 10 sorudan oluşmaktadır.

Uzaktan Eğitim Algı Ölçeği (UEAÖ)

Uzaktan eğitim ortamında ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitime yönelik algılarını belirlemek için Gök ve Çakmak (2020) tarafından geliştirilmiştir. Maddeler "kesinlikle katılıyorum" ile "kesinlikle katılmıyorum" arasında 5'li likert tipte olup 21 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınan puanın yükselmesi uzaktan eğitime ilişkin algının daha olumlu olduğunu göstermektedir. Ölçeğin üç alt boyutu bulunmaktadır. Uzaktan eğitimin kavramsal boyutu ve öğretim elemanının uzaktan eğitimi nasıl gördüğü "temel bakışa ilişkin algı (TB)" faktörüyle açıklanmaktadır. "Kaynaklara erişim (KE)" faktörü öğretim elemanı ve öğrencilerin uzaktan eğitim ders kaynakları ve ortamına erişimi ile desteği kapsamaktadır. Uzaktan eğitimde görevli

kişilerin iş tanımları, sorumlulukları ve onlardan beklentiler “eğitim öğretim planlama (EÖP)” faktörü ile açıklanmaktadır. Ölçeğin Cronbach alfa güvenirlik katsayısı .91 olarak bulunmuştur. Faktörlere ait iç tutarlılık katsayıları ise TB .91; KE .81; EÖP .80’dır (Gök ve Çakmak, 2020). Bu çalışmada ise Cronbach alfa güvenirlik katsayısı UEAÖ için .86; TB için .92; KE için .82; EÖP için .75 olarak bulunmuştur.

Uzaktan Eğitime Yönelik Özyeterlik Algısı Ölçeği (UEYÖAÖ)

Ölçek uzaktan eğitimde ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitime ilişkin özyeterlik algılarını belirleyebilmek için Yıldız ve Erdem (2018) tarafından geliştirilmiş 10 maddelik bir ölçektir. Ölçek beşli likert tipindedir ve seçenekler “1 = Hiç yeterli değilim, 5 = Çok yeterliyim” şeklinde düzenlenmiştir. Ölçekten alınan puanın yükselmesi uzaktan eğitime ilişkin özyeterlik algılarının da yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin üç alt boyutu bulunmaktadır. UEYÖAÖ’nin Cronbach alfa güvenirlik katsayısı öğrenme yönetimi (ÖY) alt boyutu için .83; teknoloji yönetimi (TY) alt boyutu için .78; sanal sınıf yönetimi (SSY) alt boyutu için .82 ve bütününe ilişkin ise .86’dır (Yıldız ve Erdem, 2018). Bu çalışmada ise Cronbach alfa güvenirlik katsayısı UEYÖAÖ için .94; ÖY için .92; TY için .87; SSY için .97 olarak bulunmuştur.

Uzaktan Eğitime Yönelik Yarar Algısı Ölçeği (UEYYAÖ)

Ölçek uzaktan eğitimde ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitime ilişkin yarar algılarını belirleyebilmek için Yıldız ve Erdem (2018) tarafından geliştirilmiş 16 maddelik bir ölçektir. Ölçek beşli likert tipindedir ve seçenekler “1 = Kesinlikle katılmıyorum, 5 = Kesinlikle katılıyorum” şeklinde düzenlenmiştir. Ölçekten alınan puanın yükselmesi uzaktan eğitime ilişkin yarar algılarının da yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin üç alt boyutu bulunmaktadır. UEYYAÖ’nin Cronbach alfa güvenirlik katsayısı öğrenme ürünlerinin etkililiği (ÖÜE) alt boyutu için .92; öğrenme yaşantılarının zenginliği (ÖYZ) alt boyutu için .84; sistemin ekonomikliği (SE) alt boyutu için .65 ve bütününe ilişkin ise .91’dir (Yıldız ve Erdem, 2018). Bu çalışmada ise Cronbach alfa güvenirlik katsayısı UEYYAÖ için .93; ÖÜE için .94; ÖYZ için .80; SE için .74 olarak bulunmuştur.

Verilerin Toplanması

Araştırmacılar tarafından veri toplama formları Google formlar uygulaması ile elektronik ortama aktararak Temmuz-Ağustos 2020 tarihlerinde online olarak toplanmıştır. YÖK istatistiklerinde yer alan 95 devlet üniversitesinin hemşirelik fakültesi (13), sağlık bilimleri fakültesi (87) ve sağlık yüksekokulu (16) web adreslerinden eğitimcilerin e-maillerine ulaşılarak herkese form gönderilmiştir. Anket formu eğitimcilerle 15-17 Temmuz 2020 ve 5-7 Ağustos 2020 tarihleri arasında olmak üzere iki kez gönderilmiştir. Anketin ilk kısmında eğitimcilerle araştırmaya katılıp katılmama konusunda özgür oldukları hakkında bilgi verilmiş ve gönüllülük esasına göre yapıldığı açıklanmıştır. Ankete katılmayı kabul eden eğitimciler araştırmaya katılmayı kabul ettiklerini elektronik ortamda onayladıktan sonra soruları yanıtlamaya başlamışlardır. Formların yanıtlanması ortalama 20-25 dakika sürmüştür. Anket formunun eğitimciler tarafından yanıtlanması için gönderimden sonra üç hafta beklenmiş ve yaklaşık altı haftalık bir süreçte toplanmıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi

Google formlar uygulaması ile toplanan verilerin istatistiksel analizleri, Akdeniz Üniversitesi lisanslı Statistical Package for the Social Sciences yazılımının SPSS Statistics Base V 23 sürümü kullanılarak yapılmıştır. Kolmogorov-Smirnov testi ile grup içi dağılımların normalliği değerlendirilmiştir. Araştırma verilerini değerlendirilmek için tanımlayıcı istatistik yöntemleri (frekans, yüzde, ortalama ve standart sapma); gruplar arasındaki farkın test edilmesi için bağımsız değişkenlerde *t* testi ve tek yönlü varyans analizi; gruplar arasındaki farklılıkları saptamak için Tukey ve Hochberg testi kullanılmıştır. Sonuçlar %95 güven aralığında ve $p < .05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Gök ve Çakmak (2020) çalışmalarında eğiticilerin uzaktan eğitime yönelik algı düzeylerini yorumlamak için $n = \frac{(\text{alınabilecek en yüksek değer} - \text{alınabilecek en küçük değer})}{\text{değerlendirme aralığı}}$ formülü uygulayarak 1.00 – 2.33 “düşük”, 2.34 – 3.66 “orta” ve 3.67 – 5.00 “yüksek” şekilde bir değerlendirme koşulu belirlemiştir. Uzaktan eğitime yönelik özyeterlik ve yarar algılarının değerlendirilmesinde de bu formül kullanılmıştır. “*Hemşirelik eğitiminde derslerin uzaktan eğitim ile ilgili verilmesi ile ilgili görüşleriniz ve önerileriniz varsa belirtiniz.*” sorusuna içerik analizi yapılarak kategoriler belirlenmiş ve şekil üzerinde gösterilmiştir. Bu bağlamda eğiticilerin uzaktan eğitime yönelik görüşleri öğrencilere yönelik olumsuz ve eğitime yönelik olumlu-olumsuz olmak üzere üç ve öneriler olarak bir kategori altında analiz edilmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın uygulamasına başlamadan önce bir devlet üniversitesinin Klinik Araştırmalar Etik Kurulu’ndan onay (Tarih: 08/07/2020, Karar No: KA EK-505) ve kullanılan ölçekler için ölçek sahiplerinden izin alınmıştır. Bu çalışma Helsinki Bildirgesi ilkelerine uygun olarak gerçekleştirilmiş olup online veri toplama formunun ilk sayfasına araştırma ve veri toplama araçları ile ilgili bilgilendirme yapılmış ve öğretim elemanlarından Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu aracılığı ile izin alınmıştır.

Bulgular

Tablo 1. Çalışmaya Katılan Eğiticilerin Tanıtıcı Özellikleri (N = 546)

Özellikler	n	%
Cinsiyet		
Kadın	478	87.5
Erkek	68	12.5
Yaş (Min: 29 – Max: 60)	Ort: 41.24 ± 7.25	
41 ve altı	319	58.4
42 ve üzeri	227	41.6
Akademik unvan		
Profesör	73	13.4
Doçent	86	15.8
Dr. Öğretim Üyesi	229	41.9
Öğretim Görevlisi Dr.	26	4.8
Öğretim Görevlisi	132	24.1

Üniversitede çalışma süresi (Yıl, Min: 1 – Max: 35)	12.98 ± 8.14	
Üniversitede ders verme süresi (Yıl, Min: 1 – Max: 35)	11.62 ± 8.46	
Uzaktan eğitimde verilen ders sayısı (Min: 1 – Max: 17)	Ort. 4.10 ± 2.62	
1-2 ders	139	25.5
3-4 ders	209	38.3
5 ve üzeri	198	36.2
Uzaktan eğitimi sağlama yolu		
Senkron (Eş zamanlı)	158	28.9
Asenkron (Eş zamansız)	147	26.9
Karma (Senkron + Asenkron)	241	44.1
Bir uzaktan eğitim programından daha önce öğrenci olarak ders alma		
Evet	159	29.1
Hayır	387	70.9
Uzaktan eğitimle ilgili ders/kurs/seminer/etkinlik vb. katılma		
Evet	271	49.6
Hayır	275	50.4

Araştırmaya katılan eğiticilerin %87.5'i kadın ve yaş ortalamaları 41.24±7.25'tir. Eğiticilerin %41.9'u doktor öğretim üyesi olup çalışma süresi ortalama 12.98±8.14 yıl ve ders verme süresi 11.62±8.46 yıldır. Eğiticilerin %44.1'i uzaktan eğitimi senkron ve asenkron olarak yürüttüğü görülmüştür. Eğiticilerin %29.1'i daha önce bir uzaktan eğitim programından öğrenci olarak ders aldığını ve %49.6'sı uzaktan eğitimle ilgili ders/kurs/seminer/etkinlik vb. katıldığını belirtmiştir (Tablo 1).

Hemşirelik eğiticilerinin UEAÖ toplam puan ortalamasının 62.73±12.75, toplam madde puan ortalamalarına göre alt boyutlarda ise en yüksek ortalamanın 3.45±0.74 ile "eğitim öğretimi planlama", en düşük ortalamanın 2.58±0.85 ile "temel bakışa ilişkin algı" olduğu; UEYÖAÖ toplam puan ortalamasının 38.93±6.18, alt boyutlarda en yüksek ortalamanın 4.03±0.58 ile "teknoloji yönetimi", en düşük ortalamanın 3.79±0.94 ile "sanal sınıf yönetimi" olduğu; UEYYAÖ toplam puan ortalamasının 49.95±12.34, alt boyutlarda en yüksek ortalamanın 3.55±0.85 ile "sistemin ekonomikliği", en düşük ortalamanın 2.94±0.84 ile "öğrenme ürünlerinin etkililiği" olduğu belirlenmiştir (Tablo 2).

Eğiticilerin bazı özelliklerine göre UEAÖ puan ortalamaları karşılaştırıldığında; kadınların ($p=.007$), 42 yaş ve üzeri olanların ($p=.000$), profesör unvanına sahip olanların ($p=.000$), uzaktan eğitimle beş ders ve üzeri verenlerin ($p=.008$), uzaktan eğitimi senkron ve asenkron olarak yürütenlerin ($p=.008$), uzaktan eğitim programından daha önce öğrenci olarak ders alanların ($p=.000$) ve uzaktan eğitimle ilgili ders/kurs/seminer/etkinlik vb. katılanların ($p=.000$) uzaktan eğitime ilişkin algılarının daha olumlu olduğu belirlenmiştir. UEYÖAÖ puan ortalamaları ile karşılaştırıldığında; erkeklerin ($p=.000$), 41 yaş ve altı olanların ($p=.002$), doçentlerin ($p=.009$) ve uzaktan eğitim programından daha önce öğrenci olarak ders alanların ($p=.006$) uzaktan eğitime yönelik özyeterlik algılarının daha yüksek olduğu görülmüştür. UEYYAÖ puan ortalamaları ile karşılaştırıldığında; 42 yaş ve üzeri olanların ($p=.013$), profesörlerin ($p=.000$), uzaktan

eğitimi senkron + asenkron olarak yürütenlerin ($p=.001$), uzaktan eğitim programından daha önce öğrenci olarak ders alanların ($p=.026$) ve uzaktan eğitimle ilgili ders/kurs/seminer/etkinlik vb. katılanların ($p=.000$) uzaktan eğitime yönelik yarar algılarının daha yüksek olduğu saptanmıştır (Tablo 3).

Eğiticilerin uzaktan eğitim ile ilgili görüş ve önerilerini sorgulayan açık uçlu soruya verdikleri yanıtlar Şekil 1’de özetlenmiştir ($n=65$). Uzaktan eğitime yönelik olumlu/olumsuz ve öğrenciye yönelik olumsuz görüşler olarak sınıflandırılmış ve önerileri verilmiştir. Eğiticilerin geneli, uzaktan eğitimin uygulamalı dersler için hiç uygun olmadığı, iletişim ve bakımın öneminin ancak canlı yaşayarak hissederek öğretilbileceği ve video vb. etkinliklerle beceri kazandırılmayacağı görüşündedir. Ayrıca öğrenci açısından da derse devam ve ilgide azalma, sorumsuz davranma, mesleğe bağlılıkta azalma, sosyal ve kültürel sınırlılık ve öğrenciler arasında eşitsizlik gibi dezavantajlarının olduğu bildirilmiştir. Çalışmada eğiticilerin öğrenciye yönelik olumlu bir görüş belirtmemiş oldukları dikkat çekmektedir.

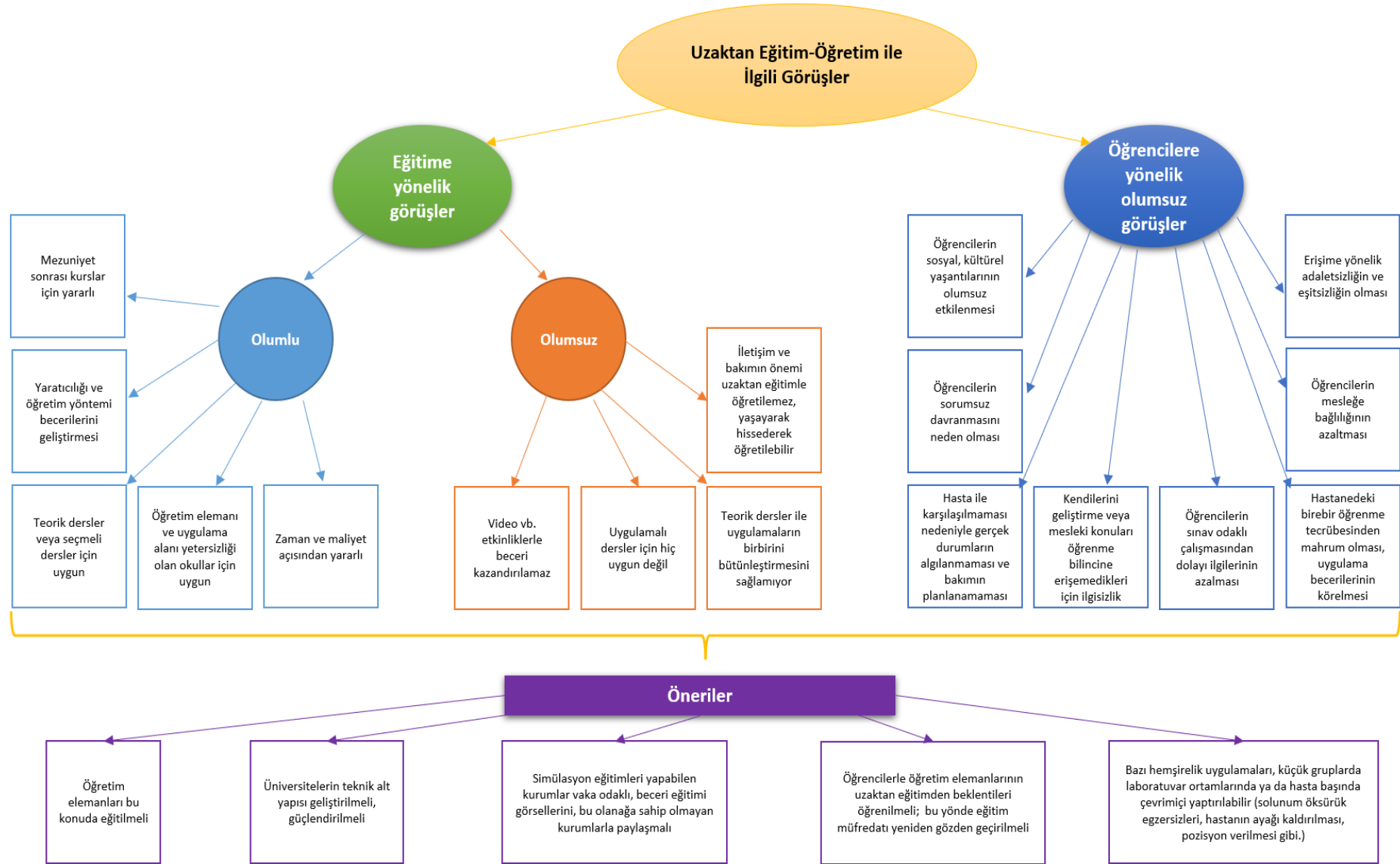
Tablo 2. Uzaktan Eğitime Yönelik Algı Ölçeklerinin Puan Ortalamalarının Dağılımı (N = 546)

Ölçekler	Madde sayısı	Alınabilecek puanlar		Toplam puan		Toplam madde puanı	
		En düşük	En yüksek	Min-Maks.	Ort. ± SS	Ort ± SS	Durum
Uzaktan Eğitime Yönelik Algı Ölçeği	21	21	100	28-102	62.73 ± 12.75	2.98 ± 0.60	Orta
<i>Temel Bakışa İlişkin Algı</i>	10	10	50	10-48	25.83 ± 8.54	2.58 ± 0.85	Orta
<i>Kaynaklara Erişim</i>	6	6	30	6-30	19.60 ± 4.99	3.26 ± 0.83	Orta
<i>Eğitim Öğretimi Planlama</i>	5	5	25	5-25	17.29 ± 3.73	3.45 ± 0.74	Orta
Uzaktan Eğitime Yönelik Özyeterlik Algısı Ölçeği	10	10	50	17-50	38.93 ± 6.18	3.89 ± 0.61	Yüksek
<i>Öğrenme Yönetimi</i>	4	4	20	5-20	15.21 ± 2.64	3.80 ± 0.66	Yüksek
<i>Teknoloji Yönetimi</i>	4	4	20	9-20	16.13 ± 2.34	4.03 ± 0.58	Yüksek
<i>Sanal Sınıf Yönetimi</i>	2	2	10	2-10	7.58 ± 1.88	3.79 ± 0.94	Yüksek
Uzaktan Eğitime Yönelik Yarar Algısı Ölçeği	16	16	80	16-80	49.95 ± 12.34	3.12 ± 0.77	Orta
<i>Öğrenme Ürünlerinin Etkililiği</i>	9	9	45	9-45	26.54 ± 7.56	2.94 ± 0.84	Orta
<i>Öğrenme Yaşantılarının Zenginliği</i>	3	3	15	3-15	9.19 ± 2.83	3.06 ± 0.94	Orta
<i>Sistemin Ekonomikliği</i>	4	4	20	4-20	14.21 ± 3.43	3.55 ± 0.85	Orta

Tablo 3. Eğiticilerin Bazı Tanıtıcı Özellikleri ile Uzaktan Eğitime Yönelik Algı Ölçeklerinin Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N = 546)

Özellikler	UEAÖ		UEYÖAÖ		UEYYAÖ		
	Ort. ± SS	Test / p	Ort. ± SS	Test / p	Ort. ± SS	Test / p	
Cinsiyet	Kadın	63.23 ± 12.94	2.780 ¹	38.35 ± 5.95	-5.716 ¹	50.20 ± 12.08	1.242 ¹
	Erkek	59.25 ± 10.76	.007**	42.97 ± 6.26	.000***	48.22 ± 14.03	.215
Yaş	41 ve altı	60.59 ± 13.28	-4.880 ¹	39.63 ± 5.85	3.191 ¹	48.85 ± 12.26	-2.489 ¹
	42 ve üzeri	65.75 ± 11.32	.000***	37.93 ± 6.49	.002**	51.51 ± 12.32	.013*
Akademik unvan	Profesör ^a	69.20 ± 13.88	8.906 ²	38.54 ± 5.45	3.877 ²	53.57 ± 10.56	7.608 ²
	Doçent ^b	59.97 ± 14.76	.000***	40.76 ± 5.55	.009**	47.94 ± 16.52	.000***
	Dr. Öğretim Üyesi ^c	62.87 ± 12.33	a>b,c,d	38.18 ± 5.15	b>a,c	51.62 ± 11.16	a>b>d
	Öğretim Görevlisi / Dr. ^d	61.05 ± 10.51		39.18 ± 7.79		46.96 ± 11.29	c>d
Uzaktan eğitimde verilen ders sayısı	1-2 ders ^a	62.22 ± 10.95	4.892 ²	38.80 ± 6.26	1.940 ²	47.92 ± 10.43	2.558 ²
	3-4 ders ^b	61.03 ± 14.09	.008**	33.39 ± 6.31	.145	50.54 ± 12.40	.078
	5 ders ve üzeri ^c	64.89 ± 12.16	c>b	39.58 ± 5.94		50.77 ± 13.37	
Uzaktan eğitimi sağlama yolu	Senkron (Eş zamanlı) ^a	60.64 ± 15.55	4.871 ²	39.37 ± 6.36	1.857 ²	49.50 ± 11.97	7.079 ²
	Asenkron (Eş zamansız) ^b	62.01 ± 8.92	.008**	38.10 ± 6.75	.157	47.19 ± 12.57	.001**
	Karma (Senkron + Asenkron) ^c	64.55 ± 12.49	c>a	39.13 ± 5.64		51.94 ± 12.13	c>b
Bir uzaktan eğitim programından daha önce öğrenci olarak ders alma	Evet	66.22 ± 9.84	4.731 ¹	40.05 ± 5.78	2.746 ¹	51.79 ± 12.13	2.239 ¹
	Hayır	61.30 ± 13.52	.000***	38.46 ± 6.28	.006**	49.20 ± 12.36	.026*
Uzaktan eğitimle ilgili ders/kurs/seminer/etkinlik vb. katılma	Evet	65.83 ± 11.49	5.805 ¹	39.42 ± 6.18	1.872 ¹	53.11 ± 10.87	6.130 ¹
	Hayır	59.68 ± 13.20	.000***	38.44 ± 6.14	.062	46.84 ± 12.92	.000**

¹Independent Samples t Test, ²One-Way ANOVA, * p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001

Şekil 1. Eğiticilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşleri (n = 65)

Tartışma

Türkiye’de hemşirelik programındaki eğitimcilerin uzaktan eğitime yönelik algılarını ve görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada; eğitimcilerin uzaktan eğitime ilişkin özyeterlik düzeylerinin ve yarar algılarının orta düzey olduğu, uygulamalı bir meslek olan hemşireliğin eğitiminde yetersiz kalacağı ve sorunlara yol açacağı görüşünde buldukları belirlenmiştir. Eğitimcilerin bu olumsuz görüş ve kaygılarının arkasında uzaktan eğitim sürecine hazırlıksız yakalanmış olmaları ve bu süreçte artan iş yükü olabilir.

Yeni koronavirüs salgınında eğitim alanında bulaşın önlenmesi için alınabilecek en iyi tedbirin yüz yüze eğitim yerine uzaktan eğitim uygulamasının yapılması konusunda yöneticiler ve uzmanlar tarafından ortak kararlar belirlenmiştir (Telli ve Altun, 2020). Uzaktan eğitimde amaç; öğrencinin kendi kendine öğrenmesini sağlayacak eğitim yöntemleri ile öğrenciyi merkeze alan bir eğitim ortamı oluşturmaktır. Uzaktan eğitimin hayat boyu öğrenime, insanın gelişimine ve ekonomiye katkılar sağladığı görülmektedir (Özyürek vd. 2016). Uzaktan eğitime yönelik hem yükseköğretim hem de ortaöğretim kurumlarındaki öğretmen, öğrenci ve akademik personellerin uzaktan eğitime yönelik görüşlerinin incelenmesine yönelik çalışmalar yapılmaktadır (Cabı, 2018; Kaya vd. 2017; Sekendiz, 2018). Uzaktan eğitimin etkinliğini artırmak için hemşirelik programındaki eğitimcilerin uzaktan eğitime ilişkin algılarının tespit edilmesi büyük önem arz etmektedir.

Uzaktan eğitim yönteminde online ders verme deneyimi ile uzaktan öğretime yönelik direnç arasında negatif bir ilişkinin olduğu belirtilmektedir (Alshangeeti, Alsaghier ve Nguyen, 2009; Lloyd, Byrne ve McCoy, 2012). Eğitimcilerin uzaktan eğitim deneyimi arttıkça genellikle daha iyi uyum sağlamaktadır (Wingo vd. 2017). Çalışma kapsamına alınan her üç eğitimciden biri daha önce bir uzaktan eğitim programından öğrenci olarak ders aldığını ve yarısı uzaktan eğitimle ilgili ders/kurs/seminer/etkinlik vb. katıldığını belirtmiştir. Uzaktan eğitimle ilgili yaşanan deneyimler algılanan olumsuz görüşün azalmasına katkı sağlayabilir (Gürer, Tekinarslan ve Yavuzalp, 2016). Uzaktan eğitimin önemi üzerine yapılan bir çalışmada uzaktan eğitim deneyimi olan eğitimciler ile uzaktan eğitim deneyimi olmayan eğitimciler arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir (Ulmer, Watson ve Derby, 2007). Uzaktan eğitimle ders verme deneyimi olan eğitimcilerin online ders verme motivasyonunun ve doyumunun olumlu etkilendiği belirtilmektedir (Gürer ve ark., 2016).

Eğiticilerin, uzaktan eğitime başlamadan önce sisteme olan yaklaşımlarının ve uzaktan eğitim yoluyla öğretmeye hazır bulunuşluk düzeylerinin belirlenmesi önemlidir (Karaca, Karaca, Karamustafaoğlu ve Özcan, 2021; Koloğlu, Kantar ve Doğan, 2016). Çalışmada eğitimcilerin uzaktan eğitim ile ilgili görüş ve önerilerini sorgulayan açık uçlu soruya verdikleri yanıtlar incelendiğinde; eğitimcilerin öğrenciye yönelik olumlu bir görüş belirtmemiş oldukları görülmektedir. Ayrıca, çalışmaya katılan hemşirelik eğitimcilerinin yarısından fazlasının uzaktan eğitime yönelik algılarının *orta düzeyde* olduğu, temel bakışa ilişkin algılarının ise en düşük ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Gök ve Çakmak (2020) tarafından yapılan araştırmada da eğitimcilerin uzaktan eğitime bakış açıları orta düzeyde olduğu bulunmuştur. Lisansüstü eğitim programlarında uzaktan

eğitim uygulamasına yönelik akademisyen görüşlerinin incelendiği bir çalışmada, akademisyenlerin uzaktan eğitime genel olarak olumsuz baktıkları ve geleneksel yüz yüze eğitimi uzaktan eğitime tercih ettikleri belirlenmiştir (Telli ve Altun, 2020). Ülkemizde bu yıl yaşanan pandemi nedeniyle eğiticiler, uzaktan eğitim süreçleri içerisinde kendini yetiştirmek zorunda kalmıştır. Özellikle profesör olan, uzaktan eğitimle beş ders ve üzeri veren, uzaktan eğitimi senkron ve asenkron olarak yürüten, uzaktan eğitim programından daha önce öğrenci olarak ders alan ve uzaktan eğitimle ilgili ders/kurs/seminer/etkinlik vb. katılan eğiticilerin uzaktan eğitime ilişkin algılarının daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Bunun aksine uzaktan eğitime yönelik bilgi ve deneyimi olmayan katılımcıların ise uzaktan eğitim sürecinde zorlandıkları gözlenmiş olup, bazı katılımcılar kaygı ve yetersizlik duygusu yaşadıklarını “*Kâğıt üzerinden vaka sunumları, canlandırmalar bir yere kadar, yetersiz oluyor. Ne yapacağız bilmiyorum.*”, “*Uygulamaların daha etkili yapılabilmesi için farklı bir uygulama eklenmeli fakat nasıl olabileceğini ben de bilmiyorum.*”, “*Öğrenci mezun olup işe başlayacağı zaman sudan çıkmış balık gibi çırpınacak. Bu uzaktan eğitim beni çaresiz ve yetersiz hissettirdi.*” ifadeleriyle dile getirmişlerdir.

Katılımcıların uzaktan eğitime yönelik *özyeterlik algısı* toplam puan ortalamasının *orta düzeyde* olduğu, alt boyutlarda ise en yüksek ortalamanın teknoloji yönetimi ve en düşük ortalamanın sanal sınıf yönetimi olduğu bulunmuştur. Eğiticinin sunulan ders içeriğiyle ilgili akademik bilgisi, sınıf yönetimi becerisi, öğrenme yönetim sistemini ve ders araçlarını etkin kullanabilmesi uzaktan eğitimin başarısı için gerekli şartları oluşturmaktadır. Bu nedenle geleneksel eğitimde eğiticinin konu alan bilgisi ve yüz yüze iletişim becerileri öğrenme ortamı için yeterliyken, uzaktan eğitimde bu becerilerin yanında sahip olmaları gereken beceri ve yeterlikler bulunmaktadır (Betts ve Heaston, 2014). Uzaktan eğitimde ders veren bir eğiticinin sistemin öğrenme yönetim sistemini, içerik geliştirme sistemini, ölçme-değerlendirme sistemini, eğitici bilgi sistemini, video oluşturma, işleme, karikatür, karakter, animasyon, etkileşimli sınav gibi pek çok etkinlik kaynaklarını etkin biçimde kullanabilmesi gerekmektedir.

Çalışmada eğiticilerin *uzaktan eğitimin yararına* ilişkin algılarının *orta düzey* olduğu, alt boyutlarda en düşük ortalamanın öğrenme ürünlerinin etkililiği olduğu belirlenmiştir. Eğiticiler yüz yüze eğitim için hazırladıkları ders yöntemlerini uzaktan eğitimde online ders ortamlarında uygulamaya çalışmaları nedeniyle öğrencilerin ve eğiticilerin performanslarının, motivasyonlarının, derse karşı ilgi ve katılımlarının etkilendiği şeklinde yorumlanabilir. Eğiticilerin uzaktan eğitime yönelik özyeterlik algılarından teknoloji yönetiminde güçlük yaşama, sanal sınıf yönetimini gerçekleştirememesi gibi durumlarında uzaktan eğitimin yararına ilişkin algılarını etkilediği söylenebilir.

Eğiticilerin uzaktan eğitim için daha ayrıntılı ders içeriği hazırlama, farklı öğretim yöntemlerine başvurma, online ölçme ve değerlendirme süreçleri için harcanan zaman ve emeğin yoğun olması nedeniyle iş yükü artmaktadır (Çakır, Calp ve Doğan, 2015; McQuiggan, 2012; Tepe ve Adıgüzel, 2017). Geleneksel eğitimle uzaktan eğitimin ders hazırlık süresi ve eğitim süresini karşılaştıran Tomei (2006), eğiticinin uzaktan eğitimde %14 daha fazla zaman harcadığını (Tomei, 2006), Yiğit ve arkadaşları (2010) eğiticilerin %70’inin

uzaktan eğitime daha fazla zaman harcadığını belirlemiştir (Yiğit ve ark., 2010). Bu süreçte, eğiticilere teknik desteğin yanı sıra pedagojik ve materyal desteğinin de verilmesi online derslere uyum sağlamlarına ve performanslarının artmasına katkı sağlayabilir (Lloyd vd. 2012).

Uzaktan eğitim ders süreçlerinde kaliteli ve etkili eğitim verilebilmesi için öğreticinin; uzaktan eğitimde sosyal ağları da kullanması, öğrenci istek ve görüşlerine yönelik ders planlaması, öğrenci ile işbirlikçi ders ortamı oluşturması, farklı ders anlatım teknikleriyle derse katılımı arttırması, ders ortamında etkileşim unsurlarına yer vermesi ve bilgilerin kalıcı olması için rehberlik etmesi gerekmektedir (Yılmazsoy ve Kahraman, 2018). Eğiticilerin öğretim sürecinin tasarlanması, ölçme değerlendirme yaklaşımlarının teknolojik gelişmeler doğrultusunda güncellenmesi, kurumun teknoloji entegrasyonu felsefesinin benimsenmesi ve yeni sorumluluklar için hazırlıklı olması, öğretim sürecinin planlanması dışında iyi bir araştırmacı olması, teknolojik dönüşümün yönetsel süreçlerinin farkında olması ve tüm bunların gerçekleşmesi aşamalarında iş birliğine dayalı bir çalışma anlayışına sahip olmaları beklenmektedir (Kır, 2020). Ancak bu süreçte üniversitenin internet altyapısı eksikliği ve bağlantı sorunları, uzaktan eğitimdeki yetersizliği, uzaktan eğitim materyalinin azlığı, ölçme ve değerlendirmede öğrenci denetiminin zorluğu, hem öğrenci hem eğiticilerin bilişim teknolojilerindeki yetersizlikleri, eğiticilerin uzaktan eğitime uygun ders programları hazırlanmasında zorluk yaşaması ve deneyimsizliği gibi bazı problemlerle karşılaştıkları görülmektedir. Çalışmaya katılan eğiticiler uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunlara yönelik önemli önerilerde bulunmuşlardır. Bu öneriler; eğiticilerin eğitilmesi; üniversitelerin teknik alt yapısının geliştirilmesi, güçlendirilmesi; simülasyon eğitimleri yapabilen kurumların vaka odaklı, beceri eğitimi görsellerini, bu olanağa sahip olmayan kurumlarla paylaşması; uzaktan eğitime yönelik eğiticiler ve öğrencilerin beklentilerinin öğrenilmesi olarak sıralanmıştır.

Dünyada ve ülkemizde yaşanan pandemi süreci, yüz yüze ve uzaktan eğitimin iç içe olduğu karma bir modele diğer bir ifade ile harmanlanmış eğitim uygulamalarına doğru eğitim alışkanlıklarımızın evrileceğini göstermektedir (Can, 2020). Teknoloji ve sosyal ağların birlikte kullanımıyla bireylere daha esnek, erişilebilir, rahat ve uygun maliyetli, geleneksel öğrenme yöntemlerinden daha özgün, ayırt edici bir öğrenme ortamı sunulabilir (Siri ve Rui, 2015; Xing vd. 2018). Çalışmanın dikkat çeken sonuçlarından birisi de teknoloji yönetimi özyeterlilik algıları alınan en yüksek puan olmasına rağmen temel bakışa ilişkin algı ve öğrenme ürünlerinin etkinliğine ilişkin yarar algısının en düşük puan olması eğiticilerin uzaktan eğitime yönelik planlama yapmada iyi bir içerik üreticisi olmamalarını, eriştiği kaynakları kullanmada problem yaşadıklarını, sanal sınıf yönetimini gerçekleştiremediklerini düşündürmektedir. Türkiye'de koronavirüs salgını sürecinde eğitim alanında yaşanan sorunlar, açık ve uzaktan eğitim sisteminin altyapı, erişim, güvenlik, içerik, tasarım, uygulama, kalite, mevzuat ve pedagojik açıdan güçlendirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur (Can, 2020).

Kısıtlılıklar

Veri toplama formu tüm üniversitelerdeki eğitimcilere gönderilmiştir. Eğitimcilerin web sayfalarında belirttikleri e-mail adreslerinin güncel olup olmadığının bilinmemesi, okulların kuruma yeni başlayan eğitimciyi web sayfalarına eklememesi veya gidene çıkarmamış olması bu çalışmanın sınırlılığıdır.

Sonuçların Uygulamada Kullanımı

Çalışmada, hemşirelik eğitimcilerinin yarısından fazlasının uzaktan eğitime ilişkin genel, özyeterlik ve yarar algılarının orta düzeyde olduğu bulunmuştur. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda; öğrenme ortamındaki değişimin ilk uygulayıcısı ve temsilcisi olarak eğitimcilerin başarılı sonuçlar elde etmek için uzaktan eğitime açık olmaları gereklidir. Bu süreçte pedagojik ve teknik becerilerini artırmak için çaba göstermelidirler. Kurumlarda uzaktan eğitim politikaları geliştirirken, uzaktan eğitimin başarılı bir şekilde yürütülmesinde önemli yere sahip olan eğitimcilerin istekleri dikkate alınmalıdır. Eğitimciler, uzaktan eğitim yöntemlerini tanımaları ve denemeleri konusunda teşvik edilmeli uzaktan eğitim süreci ile ilgili eğitilmelidirler. Eğitimcilerin uzaktan eğitime ilişkin algıları ders öncesinde sunulacak hazırlık eğitimi, ödül ve teşvikler sayesinde güçlendirilebilir. Özellikle uygulamalı programlarda uzaktan eğitime yönelik bilgileri içeren eğitimler verilmeli ve alt yapı güçlendirilmelidir. Hemşirelik gibi uygulamalı eğitim veren programlarda simülasyon eğitimleri yapabilen kurumların vaka odaklı, beceri eğitimi görsellerini, bu olanağa sahip olmayan kurumlarla paylaşması önerilmektedir.

Bilgilendirme

Yazarların katkı oranı beyanı şöyledir: Fikir – S.Ö.; Tasarım – D.E., A.S.; Denetleme – S.Ö.; Kaynaklar – A.S., D.E.; Malzemeler – A.S.; Veri Toplanması ve/veya İşlenmesi – A.S.; Analiz ve/veya Yorum – A.S., D.E.; Literatür Taraması – A.S., D.E.; Yazıyı Yazan – D.E.; Eleştirel İnceleme – S.Ö., A.S., D.E. Bu çalışma için bir devlet üniversitesinin Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan onay alınmıştır (Tarih ve Karar No: 08/07/2020 ve KAEK-505). Çalışmaya katılan eğitimcilerden bilgilendirilmiş yazılı onam alınmıştır. Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan etmişlerdir. Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Kaynaklar

Alshangeeti, A., Alsaghier, H., ve Nguyen, A. (2009). Faculty perceptions of attributes affecting diffusion of online learning in Saudi Arabia: A qualitative study. In F. Salajan (Ed.), *Proceedings of the Fourth International Conference on e-Learning* (pp. 10-24). Reading, UK: Academic Conferences.

Altuntaş, E. Y., Başaran, M., Özeke, B., ve Yılmaz, H. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde üniversite öğrencilerinin yükseköğretim kurumlarının uzaktan eğitime yönelik stratejilerine ve öğrenme deneyimlerine ilişkin algı düzeyleri. *Uluslararası Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları Dergisi*, 3(2), 8-23.

Betts, K., ve Heaston, A. (2014). Build it but will they teach?: Strategies for increasing faculty participation ve retention in online ve blended education. *Online Journal of Distance Learning Administration*, 17(2), n2.

Bilgiç, H. G., Doğan, D. ve Seferoğlu, S. S. (2011). Türkiye'de yükseköğretimde çevrimiçi öğretimin durumu: ihtiyaçlar, sorunlar ve çözüm önerileri. *Yükseköğretim Dergisi*, 1(2), 80-87.

Cabı, E. (2018). Uzaktan eğitim ile bilgisayar okuryazarlığı öğretimi: Eğitimci deneyimleri. *Başkent University Journal of Education*, 5(1), 61-68.

Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.

Culha, I. (2019). Active Learning Methods Used in Nursing Education. *Journal of Pedagogical Research*, 3(2), 74-86.

Çakır, Ö., Calp, M. H., ve Doğan, A. (2015). Uzaktan eğitimde içerik geliştirme süreci: Gazi Üniversitesi Bilişim Enstitüsü örneği. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 4(1), 1-20.

Etlioğlu, M., ve Tekin, M. (2020). Elektronik öğrenmede öğrenci tutum ve akademik başarı arasındaki ilişkide öğrenci merak ve kaygısının aracılık rolü. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 43, 34-48.

Gök, B., Çakmak, E. K. (2020). Uzaktan eğitimde ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitim algısı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(5), 1915-1931.

Gürer, M. D., Tekinarslan, E., ve Yavuzalp, N. (2016). Çevrimiçi ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitim hakkındaki görüşleri. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 7(1), 47-78.

Karaca, İ., Karaca, N., Karamustafaoğlu, N., ve Özcan, M. (2021). Öğretmenlerin uzaktan eğitimin yararına ilişkin algılarının incelenmesi. *Humanistic Perspective*, 3(1), 209-224.

Karacıoğlu, Ö. (2020). What is Coronavirus, and how can we protect ourselves. *Anka Tıp Dergisi*, 2(1), 66-71.

Kaya, M., Akyol, C. Ç., Özbek, R., ve Pepeler, E. (2017). Lisansüstü eğitim programlarında ‘uzaktan eğitim uygulamasına’ yönelik ‘eğitim bilimleri bölümü’ akademisyenlerinin görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(64-Ek Sayı), 1616-1627.

Kır, Ş. (2020). Dijital dönüşüm sürecinde yükseköğretim kurumları ve öğretim elemanlarının gelişen rolleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 143-163.

Koloğlu, T. F., Kantar, M., ve Doğan, M. (2016). Öğretim elemanlarının uzaktan eğitimde hazır bulunuşluklarının önemi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 52-70.

Lee, S. J., Srinivasan, S., Trail, T., Lewis, D., ve Lopez, S. (2011). Examining the relationship among student perception of support, course satisfaction, and learning outcomes in online learning. *The Internet and Higher Education*, 14(3), 158-163.

Lloyd, S. A., Byrne, M. M., ve McCoy, T. S. (2012). Faculty-perceived barriers of online education. *Journal of Online Learning and Teaching*, 8(1), 1-12.

Marinoni, G., Van't Land, H., ve Jensen, T. (2020). The impact of Covid-19 on higher education around the world. *IAU Global Survey Report*, 23. 21 Eylül 2020 tarihinde, https://www.iauiau.net/IMG/pdf/iau_covid19_and_he_survey_report_final_may_2020.pdf adresinden erişildi.

May, O. W., Wedgeworth, M. G., ve Bigham, A. B. (2013). Technology in nursing education: YouTube as a teaching strategy. *Journal of Pediatric Nursing*, 28(4), 408-410.

McQuiggan, C. A. (2012). Faculty development for online teaching as a catalyst for change. *Journal of Asynchronous Learning Networks*, 16(2), 27-61.

Mitchell, L. D., Parlamis, J. D., ve Claiborne, S. A. (2015). Overcoming faculty avoidance of online education: From resistance to support to active participation. *Journal of Management Education*, 39(3), 350-371.

Özdemir, A., ve Esmer, E. Bir karma yöntem araştırması: Neden bazı öğretmen adayları uzaktan eğitim ile alınan derslerde daha başarılı?. *Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi*, 6(1), 57-78.

Öztürk, D. (2015). Uzaktan eğitime hemşirelik eğitimi penceresinden bir bakış. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 18(3), 229-234.

Özyürek, A., Begde, Z., Yavuz, N. F., ve Özkan, İ. (2016). Uzaktan eğitim uygulamasının öğrenci bakış açısına göre değerlendirilmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 595-605.

Sadı, S., Şekercı, A. R., Kurban, B., Topu, F. B., Demirel, T., Tosun, C., ... ve Göktaş, Y. (2008). Öğretmen eğitiminde teknolojinin etkin kullanımı: Öğretim elemanları ve öğretmen adaylarının görüşleri. *International Journal of InformaticsTechnologies*, 1(3), 42-49.

Sayan, H. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde öğretim elemanlarının uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi*, 11(42), 100-122.

Sekendiz, B. (2018). Utilisation of formative peer-assessment in distance online education: a case study of a multi-model sport management unit. *Interactive Learning Environments*, 26(5), 682-694.

Siri, A., ve Rui, M. (2015). Distance education for health professions' students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 174, 730-738.

Telli, S. G., ve Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 25-34.

Tepe, F. Y., ve Adıgüzel, T. (2017). Eğitim kurumlarında teknoloji ile değişim süreci: Bir Yükseköğretim Kurumu örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(63), 1242-1261.

Tomei, L. (2006). The impact of online teaching on faculty load: Computing the ideal class size for online courses. *Journal of Technology and Teacher Education*, 14(3), 531-541.

Turan, A. H., ve Çolakoğlu, B. E. (2008). Yüksek öğrenimde öğretim elemanlarının teknoloji kabulü ve kullanımı: adnan menderes üniversitesinde ampirik bir değerlendirme. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 9(1), 106-121.

Ulmer, L. W., Watson, L. W., ve Derby, D. (2007). Perceptions of higher education faculty members on the value of distance education. *Quarterly Review of Distance Education*, 8(1), 59-70.

Ward, M. E., Peters, G., ve Shelley, K. (2010). Student and faculty perceptions of the quality of online learning experiences. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 11(3), 57-77.

Wingo, N. P., Ivankova, N. V., ve Moss, J. A. (2017). Faculty perceptions about teaching online: Exploring the literature using the technology acceptance model as an organizing framework. *Online Learning*, 21(1), 15-35.

Xing, W., Ao, L., Xiao, H., Cheng, L., Liang, Y., ve Wang, J. (2018). Nurses' attitudes toward, and needs for online learning: differences between rural and urban hospitals in Shanghai, East China. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(7), 1495.

Yılmazsoy, B., ve Kahraman, M. (2018). Uzaktan eğitimde sosyal ağlar ve öğreticinin etkinliği. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 5-9.

Yiğit, T., Bingöl, O., Armağan, H., Çolak, R., Aruğaslan, E., Yakut, G., ve Çivril, H. (2010). Öğrenci ve öğretim elemanının uzaktan eğitime bakış açısı. *Akademik Bilişim*, 10, 21-27.

Yıldız, M., ve Erdem, M. (2018). An Investigation on Instructors' Knowledge, Belief and Practices towards Distance Education. *Malaysian Online Journal of Educational Technology*, 6(2), 1-20.

Yükseköğretim Kurulu. (2020a). 20 Eylül 2020 tarihinde, <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2020/universitelerde-uygulanacak-uzaktan-egitime-iliskin-aciklama.aspx> adresinden erişildi.

Yükseköğretim Kurulu. (2020b). 21 Eylül 2020 tarihinde, <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2020/YKS%20Ertelenmesi%20Bas%C4%B1n%20A%C3%A7%C4%B1klamas%C4%B1.aspx> adresinden erişildi.

Yükseköğretim Kurulu. (2020c). *Bölüm/ABD bazında öğretim elemanı sayıları raporu*. 19 Eylül 2020 tarihinde, <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden erişildi.